

היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, כ"ח אב תש"פ
18 אוגוסט 2020

מס' מסמך: 004-99-2020-018461
(בתשובה נא לציין מספרנו)

לכבוד
מר אבי ניסנקורן
שר המשפטים
משרד המשפטים

שלום רב,

הנדון: יעול עבודת המחלקה לחקירת שוטרים ונקיטת פעולות לחיזוק אמון הציבור בה

1. לבקשתך, ולאור הסכמתנו כי הסוגיה שבנדון דורשת מענה סדור וממוקד, בחנתי בתקופה האחרונה במסגרת עבודת מטה בהשתתפות המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים), עו"ד למברגר, ומנהלת המחלקה לחקירות שוטרים (מח"ש), עו"ד בר מנחם, סוגיות שונות הנוגעות לטיוב ושיפור עבודת מח"ש באופן שיביא גם לחיזוק אמון הציבור בעשייתה ההכרחית והחשובה. בשיח שהתקיים בנושא שולבו גם גורמים בכירים ביעוץ וחקיקה, וכן גורמים נוספים בפרקליטות המדינה.
2. המחלקה לחקירות שוטרים הוקמה ב-1992 במשרד המשפטים, כדי למלא את התפקיד החשוב של "השומרת על השומרים". למח"ש, כידוע, תפקיד חיוני בהיותה אחראית על האכיפה הנוגעת לעבירות פליליות של שוטרים, לרבות שימוש לא תקין בכוח, עבירות של טוהר מידות, וכן הלאה. שמירה והקפדה על טוהר שורותיה של משטרת ישראל ועל כך שסמכויות המשטרה יופעלו כדין היא משענת בסיסית למערכות אכיפת החוק ולתפקודן, ומהווה עוגן לאמון הציבור בשלטון החוק. מכאן החשיבות הרבה בעבודתה של מח"ש והצורך לוודא כי זו נעשית באופן מיטבי.
3. בתוך כך, זוהי אחריותנו לקיים כל העת בחינה עצמית של עבודת מח"ש, הן לאור ביקורות מצד גורמים חיצוניים על עבודתה והן מתוך תהליך של ביקורת ולמידה עצמיים, כדי להבטיח שיפור מתמיד ועמידה ביעדיה של המחלקה. הדברים נעשים בשגרה במסגרת המחלקה עצמה, ואל מול גורמי הנהלת הפרקליטות ומול היועץ המשפטי לממשלה.

היועץ המשפטי לממשלה

בעבודת המטה שנערכה כעת עלו ונדונו מספר סוגיות, ובסופה של בחינה מצאתי להורות על דעת מנהלת מח"ש ועל דעת המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים), כדלקמן:

א. קיצור לוחות זמנים לטיפול בתלונות

4. קיצור לוחות הזמנים לטיפול של מח"ש בתלונות ומתן מענה יעיל וממוקד לפונים הוא צעד מתחייב וחיוני. בשים לב למאפייני העבודה הייחודיים למח"ש, יש להביא לקיצור זמני הטיפול על מנת להעמיד מענה מהיר ומיטבי למתלוננים.

5. מהניסיון הניהולי שהצטבר במחוזות הפרקליטות השונים עולה, כי הקמת צוות ייעודי לטיפול בתיקים הממתינים לבירור דין (להלן: **צוות מב"דים ייעודי**) יוכל להביא לקיצור נוסף של זמני הטיפול. צוות מב"דים ייעודי יוכל לתת קדימות משמעותית לטיפול בתיקים מסוימים בסד זמנים מהיר, ובין אלה - תיקים אסטרטגיים ותיקים בעלי רגישות ציבורית כפי שיפורט להלן.

6. לפיכך, הן על מנת לשפר את עבודת המחלקה והן במטרה לחזק את אמון הציבור בעבודתה, הוריתי לפעול לקיצור לוחות הזמנים בטיפול בפניות ובתלונות, תוך קביעת יעדים ומדדים ברורים בתחום זה.

7. נוכח האמור, סיכמתי עם מנהלת מח"ש כי היא תביא לאישורי על דעת המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים), תכנית מפורטת לקיצור לוחות הזמנים בטיפול בפניות ובתלונות באופן מקצועי ומהיר ככל הניתן. במסגרת זו תיכלל גם תכנית להקמת צוות מב"דים ייעודי כאמור, לרבות תוספת התקנים הנדרשת להצלחת משימה זו. כמסוכס, אציג בפניך תכנית מאושרת על ידי בתוך 30 יום.

ב. מתן קדימות לטיפול בתלונות רגישות

8. בעקבות השיח עם שר המשפטים ובמסגרת עבודת המטה האמורה נדונה אף סוגיית הטיפול בתלונות בגין חשדות לעבירות לכאורה של שוטרים, שעניינן בתופעות של "פשעי שנאה" נגד אוכלוסיות או קבוצות שונות, גזענות, או פגיעה באנשים עם מוגבלות על ידי שוטרים.

היועץ המשפטי לממשלה

9. לתפיסתי, אכן הטיפול בנושאים אלה מחייב רגישות מיוחדת ומתן קדימות ומענה מהיר. כך ככלל, ובוודאי שכך בכל הנוגע לטיפולו של מח"ש לאור הצורך לעקור תופעות מסוג זה משורות המשטרה, ככל שישנן. על כן, קיימת חשיבות מיוחדת ביחס לקידום וטיפול מיטבי במיוחד בתלונות אלה.

10. לפיכך, הוריתי כי מנהלת מח"ש תגבש, על דעת המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים), נהלי עבודה במסגרתם יוסדרו דרכי הבניית הטיפול בתלונות מסוג פשעי שנאה, גזענות ופגיעה באנשים עם מוגבלות, כאמור. נהלי העבודה האמורים יוצגו בפניך בתוך 30 יום.

11. בתוך כך, ואף בשים לב לאמור בסעיף א' לעיל, תישקל האפשרות לקביעת לוחות זמנים קצרים ככל הניתן לטיפול והכרעה בתלונות מסוג זה. בנוסף, בתלונות כאמור החלטה על סגירה תלויה בעילה של "מכלול נסיבות העניין אינן מצדיקות פתיחה בחקירה/העמדה לדין פלילי", תתקבל רק באישור מנהלת מח"ש באופן אישי, במסגרת החלטה סדורה בכתב.

ג. עדכון הנחיות פרקליט המדינה

12. הנחיות פרקליט המדינה מהוות חלק משמעותי מן התשתית המקצועית להבניית שיקול דעת הפרקליט בצמתי קבלת ההחלטות השונים, ומתוך הכרה בחשיבות עבודה לפי הנחיות סדורות ואחידות, אשר יפורסמו לציבור הרחב בשקיפות מלאה.

13. במסגרת עבודת המטה הוחלט להשלים את העבודה על גיבוש ועדכון הנחיות פרקליט מדינה נוספות, העוסקות בנושאי ליבה במח"ש (שיפורסמו בשלב זה כהנחיות המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים), עד למינויו של פרקליט מדינה).

14. בעניינן של הנחיות אלה נערכה עבודה סדורה ומקיפה, לאורך זמן, במסגרתה נשמעו גם עמדות גופים וגורמים שונים לרבות הסניגוריה הציבורית. מדובר בהנחיות בנושאים הבאים:

- הנחיית פרקליט מדינה בנושא "מדיניות פתיחה בחקירה והעמדה לדין בתיקי שימוש בכוח שלא כדין על ידי שוטרים".
- עדכון ותיקוף הנחיית פרקליט המדינה בנושא "מדיניות התביעה בתיקי חקירה בהם חשוד בביצוע עבירה כלפי שוטר מתלונן על שימוש בכוח מצד שוטר" (הנחיית פרקליט מדינה שמספרה 2.18).

היועץ המשפטי לממשלה

הנחיות אלה מצטרפות להנחיית פרקליט מדינה 2.39 "קווי התיחום שבין עבירה פלילית לעבירה משמעתית בעבירות הטרדה מינית" שפורסמה ביום 2.7.20.

15. פרסומן של הנחיות אלה, נוסף להנחיות הקיימות כבר כעת, יהווה אבן דרך נוספת בהגברת השקיפות והאמון בעבודתה של מח"ש, וכן יסייע בהאחדה של נהלי העבודה ובהבניית שיקול הדעת של מקבלי ההחלטות בתיקי מח"ש.

16. בהמשך לכך, הורה המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים) על כניסתן לתוקף ועל פרסומן של הנחיות אלה באופן מיידי.

17. בסיכומם של דברים, אני תקווה כי צעדים אלה, לצד הפעולות עליהן הורית – הן לאזרוח מלא של מערך החוקרים במח"ש, הן לשיפור השירות לאזרח – שהתקבלו כולן בהסכמת כלל הגורמים הרלוונטיים, מתוך רצון משותף להביא לשיפור ממשי בהמשך פעולת מח"ש, יסייעו בהבטחת פעולתה המיטבית, בקידום מקצועיותה ובשיפור אמון הציבור במחלקה חשובה זו.

אביחי מנדלבלט
היועץ המשפטי לממשלה